

El PNB, enmig del temporal basc

L'Assemblea General del PNB ha aprovat una ponència que defensa el camí de l'autodeterminació i la territorialitat, és a dir la unió dels territoris bascos, Navarra i Euskadi Nord. El futur d'Euskadi depèn ara de com es posarà en pràctica aquesta proposta.

"El PNB aposta inequívocament pel desenvolupament d'un àmbit jurídic-polític que impliqui tots els bascos i que incloga el respecte efectiu al seu ésser nacional i a la realitat històrica, cultural i lingüística, com també al dret de definir el seu propi futur, la seua articulació interna i la seua relació externa". És a dir, els conceptes de territorialitat i d'autodeterminació són els eixos principals sobre els quals gira la ponència política que el PNB va presentar i aprovar, sota l'epígraf "Reconeixement de l'ésser per a decidir", aquest passat cap de setmana (15 i 16 de gener), en la tercera assemblea general, tinguda al palau Euskalduna de Bilbao. Una ponència que advoca de manera ferma i decidida per un procés polític que reconega el dret dels bascos de decidir el seu futur i que, al capdavant, convertesca allò que avui ja és una base històrica, cultural i lingüística en una realitat política a tots els efectes.

Per això planteja la superació del marc estatutari vigent durant vint anys i, sense menystenir els avenços obtinguts ni la seua validesa, proposa d'avançar cap a un nou marc sobiranista.

L'assemblea, que reelegirà Xabier Arzalluz president per vuitena vegada des del 1980, mereix també una inusitada atenció; en un context social i polític pre-electoral tan complex com l'actual, té una gran transcendència la definició del rumb polític que prendrà el PNB, una formació que s'ha

convertit, amb el pas dels anys, en l'eix vertebrador de la vida política i institucional basca.

Les circumstàncies polítiques d'Euskadi o els possibles compromisos adoptats i subscrits amb ETA, l'estiu del 1998, han fet del PNB el centre de totes les mirades i l'objectiu principal de totes les campanyes polítiques i mediàtiques que parteixen de Madrid amb l'únic objectiu de condicio-

El PNB ha posat tota la carn a la graella i ha definit una aposta per persuadir els qui defensen la violència.

nar i d'obstaculitzar el procés polític obert el setembre del 1998 per la treva i que avui penja d'un fil a l'espera que ETA no faci real la seua amenaça de tornar a les armes.

Centre de les mirades. El PNB és el centre de tot, en bé o en mal. Els mateixos que el critiquen ferotgement l'empenyen a la seua trinxera. Tothom el vol a casa; els qui se situen en el camp dels demòcrates i dels constitucionalistes espanyols (PP, PSOE), i els qui se

situen a la vorera ideològica contrària, també demòcrates i constitucionalistes, però bascos (ETA, HB). Tots volen que trenque amarres amb l'altre.

Les eleccions espanyoles motiven ara que els primers modifiquen temporalment i interessadament la seua actitud en relació amb el procés polític basc i amb el PNB. Això no obstant, cal saber si, en les darreres insinuacions del PSOE, hi ha cap engruna de sinceritat o si tornaran a caure en la irresponsabilitat que els ha caracteritzat fins ara.

Els uns volen saber si el PNB es mourà cap a l'esquerra o cap a la dreta, els altres, si mirarà cap a la perifèria o cap al centre. Per a tothom és crucial el moviment del PNB, perquè la viabilitat de la seua aposta dependrà en gran mesura de la decisió que adopte aquest partit. No hi ha cap més clau, és l'única i, per tant, la més cobejada.

Però la situació no és fàcil, perquè el partit centenari dels Irujo, Agirre, Leizaola o Ajuriagerra també ha de tenir en compte la realitat que li projecten les bases de cada flanc ideològic. Se sap enmig de tot i coneix el seu paper central en la vida política basca, encara que àdhuc en sa casa alguns ja en dubten.

La necessitat de superar el període històric de la violència a Euskadi va portar el PNB a posar tota la carn en la graella i a definir una aposta política que persuadira els qui defensaven la validesa de les armes. I en gran mesura, ho va

aconseguir. Va aconseguir de persuadir-los que des de la política i des de la pau era possible de treballar per la construcció nacional, i que la violència era tan equivocada com contraproduent des del punt de vista polític. I no cal dir des del punt de vista ètic i humà.

Avui el critiquen per haver-se radicalitzat. Els lectors d'aquest setmanari tenen constància que allò que avui planteja i promou el PNB és el mateix que el juliol del 1997 definia com un "nou quadre de poder", que advocava un model de sobirania política i econòmica per a Euskal Herria. L'assassinat de Miguel Ángel Blanco va ensorrar momentàniament les pretensions del PNB i, també va aconseguir d'eclipsar la portada d'aquest setmanari que, dos dies després d'aquell trist esdeveniment, titulava: "El PNB obre la via sobiranista" (núm. 683). Però avui la intenció continua essent la mateixa.

El PNB ha pres partit i ha apostat per construir sa casa, Euskal Herria, buscant la col·laboració i l'ajuda dels qui el poden acom-

panyar en aquesta direcció, a desgrat dels maldecaps que li creen i sense desestimar la idea que els qui avui el critiquen es pugen sumar a un projecte polític que, en opinió seua, ha de ser conclouent.

El vestit de l'estatut li va curt, i el PNB entén que ha arribat l'hora de fer un nou tomb cap a un nou marc, que responga millor als interessos d'una societat basca adulta i madura, i que permeta al poble basc de pactar "de tu a tu" amb l'estat espanyol la seua configuració interna i el marc de relacions que desitja mantenir amb els pobles que l'envolten.

La treva d'ETA li permetrà un marge d'acció gran, però la decisió darrera de posar fi a l'alto-el·foc, més les posteriors notícies sobre les suposades intencions d'ETA a Madrid, han encès els ànims dels qui, ja sense violència, estaven disposats a escometre tota la proposta fora del guió pre-establert del PNB. Com passa sovint, l'enemic acaba ficant-se't a casa.

Ni les presses des del punt de vista militar, o de l'esquerra, ni els

frens des de la dreta, ni la mateixa situació interna del partit no permeten a la formació nacionalista basca de fer gaires concessions a la galeria. Egibar acostuma a dir que els nacionalistes bascos en general han de definir un projecte polític propi i aconseguir una adhesió social majoritària. En sa casa, hi ha veus que insten el PNB a concretar el seu projecte polític i, posteriorment, a veure quanta gent del partit el segueix. Aquesta incògnita, ha de ser aclarida ara, que ja hi ha sobre la taula una proposta concreta, definida i aprovada per l'Assemblea del partit. Ara veurem què la separa de la que propugna HB o de la d'EA. Amb el permís d'ETA, caldrà veure com es concreta aquest procés, quan totes tres forces contrasten les seues propostes. Llavors veurem si encara es continuarà parlant de "ritmes" i de "velocitats" diferents, per a l'alegria dels qui ja poden decidir, perquè ja tenen sa casa construïda.

Assemblea Nacional del PNB, tinguda el mes de juny de l'any passat.

En primer terme, a l'esquerra, el lehendakari basc, Juan José Ibarretxe, parla amb el president del PNB, Xabier Arzalluz.

Itzaki Gorostidi (Bilbao)